

HR-2001-235 - Rt-2001-244

INSTANS:	Høyesteretts kjæremålsutvalg - Kjennelse
DATO:	2001-02-14
DOKNR/PUBLISERT:	HR-2001-235 - Rt-2001-244
STIKKORD:	Sivilprosess. Inhabilitet.
SAMMENDRAG:	Under en privat straffesak ved Skien og Porsgrunn byrett, var rettens administrator daværende byrettsjustitiarius. Da saken kom opp for Agder lagmannsrett, var vedkommende førstelagmann ved lagmannsretten. Det er på det rene at førstelagmannen er inhabil i straffesaken i medhold av domstoloven § 106 nr. 8. Kjæremålsutvalget finner imidlertid, etter sikker rettspraksis, at inhabilitet hos en dommer i en kollegial domstol i seg selv ikke begrunner inhabilitet for de øvrige dommerne ved domstolen.
SAKSGANG:	Agder lagmannsrett - Høyesterett HR-2001-235.
PARTER:	Roar Henriksen og Else-Margrethe Henriksen (advokat Per Danielsen) mot Porsgrunns Dagblad, Per Arne Rennestraum, Erik Enger og Alf Thommesen (advokat Ole-Henrik Sætre).
FORFATTER:	Dolva, Aarbakke, Oftedal Broch.

Lagdommer Knudsen ved Agder lagmannsrett har med førstelagmann Nes Hansens samtykke ved brev 8. februar 2001 forelagt for Høyesteretts kjæremålsutvalg spørsmål om inhabilitet for lagmannsrettens dommere, eventuelt overføring til annen domstol, jf. domstoloven § 119.

Skien og Porsgrunn byrett avsa 5. april 2000 dom i privat straffesak reist av Roar og Else-Margrethe Henriksen mot Porsgrunn Dagblad m.fl. Daværende byrettsjustitiarius ved Skien og Porsgrunn byrett, Asbjørn Nes Hansen var rettens administrator. Henriksen har anket dommen til Agder lagmannsrett.

Asbjørn Nes Hansen tiltrådte som førstelagmann ved Agder lagmannsrett den 1. november 2000. Nes Hansen har ikke deltatt under sakens ankeforberedelse og skal ikke gjøre tjeneste under ankeforhandlingen, jf. domstoloven § 106 nr. 8. Lagmannsretten har forelagt for prosessfullmektigene spørsmålet om det forhold at Nes Hansen nå er førstelagmann ved Agder lagmannsrett kan være et habilitetsproblem for lagmannsrettens øvrige dommere.

Advokat Per Danielsen, som representerer de ankende parter, har gitt uttrykk for at det etter hans syn foreligger inhabilitet for samtlige øvrige dommere ved embedet, fordi de står i et uheldig underordningsforhold til førstelagmannen. Underordningsforholdet er en særlig omstendighet etter domstoloven § 108 på bakgrunn av førstelagmannens rolle som administrator i byretten. Det er også vist til EMK artikkel 6 nr. 1 om retten til en rettferdig rettergang ved en upartisk domstol. Advokat Ole Henrik Sætre har på vegne av tre av ankemotpartene gitt uttrykk for at det ikke foreligger inhabilitet for de øvrige dommere ved embedet.

Det fremgår av brevet fra lagdommer Knudsen at Agder lagmannsrett ikke har tatt stilling til habilitetsspørsmålet. Det er imidlertid vist til uttalelse i Bøhn, Domstoloven side 316, med henvisninger til rettspraksis om at domstolens leder ikke står i noe slikt overordningsforhold til de øvrige dommere at det anses som et særlig forhold at det er lederen som er inhabil.

Høyesteretts kjæremålsutvalg bemerker:

Kjæremålsutvalget oppfatter brevet fra lagdommer Knudsen, som er

Side 245

sendt under henvisning til domstolsloven § 119 og med tilslutning fra førstelagmannen, slik at det søkes om overføring av privat straffesak til en annen lagmannsrett. I forhold til søknaden må kjæremålsutvalget ta stilling til spørsmålet om dommerne ved Agder lagmannsrett er inhabile i

straffesaken. Noe annet grunnlag for overføring er det ikke spørsmål om.

Det er på det rene at førstelagmannen er inhabil i straffesaken, i medhold av domstoloven § 106 nr. 8. Som grunnlag for at også de øvrige dommere ved lagmannsretten er inhabile, og da i henhold til domstolsloven § 198, har advokat Danielsen anført at « deres underordningsforhold til førstelagmannen » er en slik særlig omstendighet som skal tillegges betydning etter bestemmelsen.

Kjæremålsutvalget legger til grunn at etter sikker rettspraksis begrunner inhabilitet hos en dommer i en kollegial domstol ikke i seg selv inhabilitet for de øvrige dommere ved domstolen. Det vises blant annet til Høyesteretts kjennelse 29. november 2000 i sak nr. 2000/1208 (Rt-2000-1891) om et beslektet forhold. Heller ikke det tilleggsmomentet som er anført, kan begrunne inhabilitet. Domstolens leder står, når det gjelder dømmende virksomhet, ikke i noe overordningsforhold til de øvrige dommere ved domstolen, jf. blant andre kjæremålsutvalgets kjennelser i Rt-1990-590 og Rt-1997-1870 .

EMK artikkel 6 nr. 1 kan åpenbart ikke begrunne en mer vidtgående inhabilitet etter domstoloven § 108.

Søknaden blir etter dette å avslå. ---